

අවිස්සාවේල්ල-යටියන්තොට පටු දුම්රිය මාර්ගය පිළිබඳව කාර්මික පුරාවිද්‍යා අධ්‍යයනයක්

ඊ.එම්.ඩී. ලක්මාලි¹, ඊ.ඩී.එච්. සමරතුංග², කේ.එන්.එම්. ද සිල්වා³

පුරාවිද්‍යා අධ්‍යයනවල දී, නුතන තාක්ෂණික ප්‍රවර්ධනයේ මුල්කාලීන කාර්මික අවශේෂයන් අධ්‍යයනය කරනු ලබන විෂය කාර්මික පුරාවිද්‍යාව වේ. ඒ අනුව දුම්රිය හා සම්බන්ධ අධ්‍යයනයන් කාර්මික පුරාවිද්‍යාව (Industrial Archeology) යටතේ සාකච්ඡා කරයි. කැලණිවැලි දුම්රිය මාර්ගයේ කොටසක් වන අවිස්සාවේල්ල-යටියන්තොට පටු දුම්රිය මාර්ගයේ සැතපුම් 11ක පමණ දුරක කාර්මික පුරාවිද්‍යා අධ්‍යයනයක් සිදු කරන ලදී. මෙය බස්නාහිර පළාතට අයත් අවිස්සාවේල්ලේ සිට, සබරගමු පළාතේ කැගල්ල දිස්ත්‍රික්කය නියෝජනය කරන තල්දූව, දෙහිඕවිට, කරවානැල්ල යටියන්තොට නගරයන් තෙක් වූ සැතපුම් 11 දුරකට අයත් වේ. වර්තමානයේ එහි ශේෂව පවතින පුරාවිද්‍යා අවශේෂයන්ට විධිමත් ආරක්ෂාවක් ලබා දී සංරක්ෂණය කර එම ඓතිහාසික උරුමය තවදුරටත් භාවිත කළ හැකි ද? යන්න මෙම අධ්‍යයනයේ ප්‍රධාන ගැටළුව වේ. මෙහි දී මෙම දුම්රිය මාර්ගයේ පුරාවිද්‍යා උරුමය හඳුනාගැනීම, වාර්තා කිරීම, සංරක්ෂණ යෝජනා ඉදිරිපත් කිරීම ප්‍රධාන අරමුණ වේ. මෙම ප්‍රදේශයේ දුම්රිය හා සම්බන්ධ ජනකතා සහ ජනශ්‍රැති පිළිබඳ තොරතුරු එක්රැස් කිරීම ඇතුළු අරමුණ සාර්ථක කරගැනීම සඳහා දත්ත රැස්කිරීමට ප්‍රාථමික හා ද්විතීක මූලාශ්‍රය භාවිත කරන ලදී. මෙම පටු දුම්රිය මාර්ගය ඔස්සේ ඇවිද යමින් මඟ දෙපස ස්මාරක වාර්තා කිරීම, ඒ සඳහා ආකෘති පත්‍රයක් භාවිත කරන ලදී. අධ්‍යයන ක්ෂේත්‍රය හා සම්බන්ධ භූගෝලීය ප්‍රදේශය තුළ ජීවත් වන පුද්ගලයන් 20 ක් නියැදියක් ලෙස තෝරාගෙන දුම්රිය මාර්ගය පිළිබඳ සම්මුඛ සාකච්ඡා ක්‍රමය භාවිත කරමින් ප්‍රාථමික දත්ත රැස්කරන ලදී. ද්විතීක මූලාශ්‍රය යටතේ ලිඛිත මූලාශ්‍ර වන පොත්පත්, සඟරා, ආයතනික වාර්තා, වාර සටහන් හා ශාස්ත්‍රීය ලිපි මෙන්ම ඡායාරූප එකතුවක් උපයුක්ත කර ගත්හ. ඉහත ආකාරයට අනාවරණය කරගත් දත්ත පදනම් කරගෙන මෙම දුම්රිය මාර්ගය පිළිබඳ විධිමත් පුරාවිද්‍යා අධ්‍යයනයක් සිදුකර සටහන්, සැලසුම්, සිතියම්, ඡායාරූප, වගු හා ප්‍රස්ථාර ඇසුරින් දත්ත විශ්ලේෂණය කිරීම සිදුකර ජනාවාසකරණය හේතුවෙන් විනාශ වෙමින් පවතින මෙම කාර්මික පුරාවිද්‍යා උරුමයේ ඇති වැදගත්කම හඳුනාගෙන එය සමාජගත කිරීමට මෙම අධ්‍යයනයෙන් බලාපොරොත්තු වේ.

ප්‍රමුඛ පද : කැලණිවැලි දුම්රිය මාර්ගය, සංරක්ෂණය, ශ්‍රී ලංකාවේ දුම්රිය ඉතිහාසය

^{1 2 3} ඉතිහාසය හා පුරාවිද්‍යා අධ්‍යයනාංශය, රුහුණ විශ්වවිද්‍යාලය, dimushaedirimanna1993@gmail.com